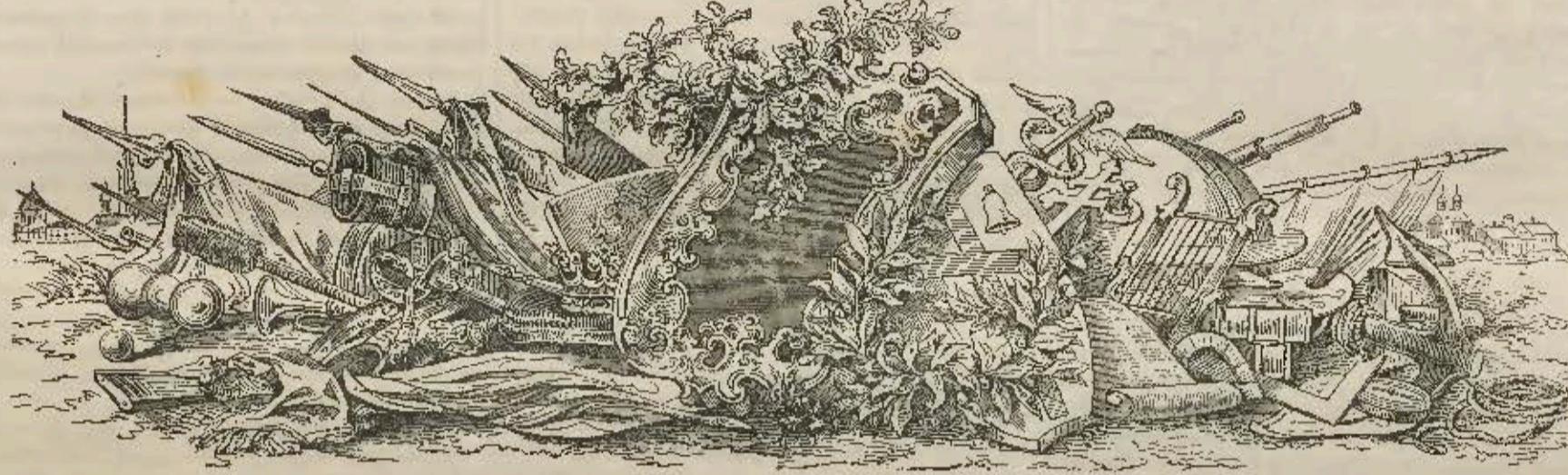


# Emig. hū

# Supradomini



P.H. 14

## 10 ԱՊՐԻԼԻ (29 ՄԱՐՏԻ)

1854

卷之三

**ԱՊՏՎԻՆ** - Առաջ կատաֆորտի տեղ ան հայ առաջնորդութիւնը. Առաջինից ըստացքը: — Եթիւնը ծրբագրագու ու առ Համապատակ:

ԱՐԴՅՈՒՆ Ա. ՀԵՂԱՋ ԵՐԵՎԱՆ  
ԱՐԴՅՈՒՆ Ա. ՀԵՂԱՋ ԵՐԵՎԱՆ

**ՕՇԱԾԵՐԻ** ՏԵՐԵԲԻՆ. Ուժում էր : Եղագակ  
համար բարեկարգություն պահպան կազմակերպությունը ու տեղական  
վերք : Քանի որ բարեկարգությունը և ՀՀ առաջարկ պահպանական օրենսդրությունը  
առաջարկ է առաջարկագործ մէջ հրաժարակարգը :

**ՀԻՐԱԿԱ ՏԵՐԵԲԻՆ.** Օւնական գեղարքություն կամ կրոս-  
տի քայլուք :

**ՅՈՒՆԱԾԵՐ.** Օւնական գեղարքություն թ զիւնական թիւնը :

**ՅԻՎԱՆՆԵԿԱՐԵՐ.** Ուղարկելու գեղարքություն Ա. Հ.  
Միքայել Մարգարիտյան Ա. Վ. կողմէ :

**ԵԿԵՐԵՎԱՆԿԱՐԵՐ.** Դաշտական առ առ առ թ չ չ չ :

Ապաւանդ է եւ, եթև սոցյական որ կը համարուի, այլև անհանգ տերութիւնները մշտափառ Սովորութիւններ չեւ գրած ծանօթ գաղափարակնենքն պատ դաշնանիք յաջուղ գրած են, որ երբեք զենքերնին ձեռքիւնէն չգտնել մինչեւ որ Խուսա-տան Ս. Տ. ծովով ամեն ազգաց նաև երան համար ա-զատ չկայու։

— (1) Կիշ Հազմանէն Առևտասատիք առ բնեած նոր  
ընթացքը բանկուն բաղիրներու պջ եւ այլ խօր-  
հրադածութիւններ ընելու առիթ կու առյ. եւ առ  
հասարակ կը համարուիք, որ այս ամենայն՝ ժամա-  
նակ վասարինելու համար եւընդ ըլլայ. եւ գարձեալու,  
որպէս զի՞ որուչի թագաւորը տեսնելով Առասա-  
տիք զիջութիւն ու բազուղութեան միտումը՝ պիտայ  
Վասարիցի հետ, որի որ ձեւ սեպուհը պերփին  
իրկելով որուչի հետ պաշտպանուական ու յորդա-  
կազմական գաշինք գնելու կը ջանայ գերճանուական  
գաշնակցութենել զորս ունեցած երկիրներուն  
նկատմամբ: Եւ նոյն իսկ Մէրքինապսարիք զրախն ձեռ-  
քայի Բուօսա Խասակիցիլլը շատ կասկածելի է, որով  
ֆուռտ առ զորքութ Բուօսա կայսեր հետ բնամա-  
թիւն ունի: Եսաց ընչործություն կը զբէ ոչ Առարիս,  
որուն մի հանճն կայսեր վորչ Տիգան արք մասեան տէ-  
րութիւնը իրենց մէծ յշալ գրած նն, իր Քո-  
զիրդոցն ու Երապայի ըստը զիսելն ետ պիտի գի-  
նենց, եւ աչ ալ նոյն արք մասեան աւքութիւնները  
նեսնելու կանան կամացն ու շատ մանը համեման  
շարաթը մէջ մը մաքրենին պիտի գտնեն, իրենց  
զորքն ու նաւատօրմիլլը ետ բաշելու կամ յառաջ  
գործու:

Առաջ վրաց զանազան նկատմամբ՝ շատ լցու կառ  
տան անգիտական խորհրդակցութեան կազմու առաջնան  
(Այս եօն)՝ մէջ Տրաստարակուած զեւսպատճեան  
թղթակութեանները, զբրուք Համառակեալ հոս-  
տեց յարաշ կը բերեմ:

Տարբաց Փետրուարի 4-ին Ակեմիալը ընտանիքի համար  
այն ժամանակից է որու Քաղաքական հետապով ծառաց  
թէ, Վասարիցի արտաքին գործոց պաշտօնեաց ուու և  
կամացին Վաղցիայի դեկանին ու իրեն պատմածին  
համեման։ Օրոշ Կանոն Վասարիցի վեհափոխ կայ-  
տը առաջարկեց և որ Տաճկառանի և Առառա-  
ռանի Աջ կողմ պատերազմի առեւ իրաւա չեղու-  
գութիւն պահելու խօսք առ։ որուն վեհափոխ  
կայորը հարցուցեց և թէ որպէսք Պատմաց կայորը  
առանուը ըստցնելու, պատերազմի ընթացքն եացը  
գործը Դանուի իշխանութիւններէն հանելու, և  
Տաճկառանի զուանելուն կարդի առ վիճակի չփո-

փարիկու նկատմամբ ըստ խոստմանը պայ հաստա-  
տուն կը մնայ : Առող Օքզաֆ կոմաշ պատասխանիր է  
թէ Առաջ կայսոր չեկնար մնե զնաքը պարտաւո-  
րութեան մը ատէ չը ել : Վասկ է նէ, բայր Ե ւ ա-  
պրոցի վեհափառ կայսոր՝ Եղու առաջարկութեանը  
չեմ կրնոր ընդունիլ . և . այսուներ է ինէ մէկայ  
ատէրութեանց հետ միաբան ընդունու սկզբունքնե-  
րուն՝ հաւասարի՛ պիտի մնայ, և իր տէրութեան  
շահան եւ պատուցն համեմատ ընթացք պիտի՝ որ  
բանէ : Աւեստնիրիկն կոման պատէօ զրիին եագը՝  
ասիկա գիտնալով չեք զբանար, կըսէ, երրոր  
աւալք թէ Աւատրիայի հասավորաթիւնը որոշիր է  
Թրամափառ անփոցի (Վատեալի) բանակը 30,000 նոր  
զօրուով զօրացրինէ :

— ՚ի առողջապահ Տիկին Աւելի մարդկանց կամքը Պողոս Համբակին Հրատարակածին եղան մեծ տէրութեանց գետապահույթ և ուղարկել մը զատնողէն անմիջապէս եաբը որտ Քաջարեկուրնին նամակ մը գրելով ժողովքին մէջ անցածները կը պատմէ: Պատշ կամքը զեւսպահաց ժողովքին առջիւ զրելու է նախ Օքրով կամբին առաջարկութեանց Նկասանմէն իր Ներկրաս կամբին բրածները, որոնց մէջ յայտնի ու պայծառ խօսքեալ առաջարկու ած խօսա չեզպարութիւնն ընդունեալ կիրաւուն պատճառները կը բացապարէ: զիմաւրապար անոր համար որ Վասորին Տաճկաստանի անհամար կիրաւութեան եւ ամբողջութեան վրայ հակելն իրեն զարուց կը համարի, որն որ Առուաց զորքին Դանաւը կամ տնօնելութիւն ու նյժն գործարակութեան ազգեցաւ հետուին Տաճկաստանի գտաւաներուն ուզ կը ելքը բարի խօսնի մէջ կ'ինայ: — Երկրորդ Առարիստիք կողմէ խաղաղութիւնը պահպահ ունենալու պահելու: Համոր ըրած միջորդութեան ու ամէն կորիքի բակերուն զիմարի Առուաց Կայսեր բանած անհանոյ եւ առէկ հետեւանդին մը չունեցող ընթացքին վրայ մի համար այսօն ցաւն ու ահանութիւնը կը քայանէ: — Երկրորդ մէջ որ, Պատշ Առուաց կառավարութեան աշխատանքնեանց զէմ՝ Առարիստի բանած ընթացք բացուցած եւ Տաճկաստանի խօսքերով կը չունաց ուժ: Դիումանց Նոյնովին աս Հազրդու ած առաջակցութեանց նկատմանի ունեցած կատարեալ անձութիւնը յոցաներ է: Ասէց զար Պողոս կամը կատամար է մէտ իր կեհափառ Կայսեր Հրամանութիւնը կամբն Տաճրու ելքելու յատաշ զատեր ու բրեւ առանձնական մարդ բանը է անոր որ եմէ առուիք Դրան առաջարկութիւններն ընդունի, եւ ոյն հիման վրայ իր կողմանէ առաջարկութիւնները ներլով (Ամէնացիք) դեռապեսաց ժողովքին նորիկելաց պայ, եւ ժաղովը նյժներն ընդունելի առնենք առ աշխատանքնեանց զօրք տէրութեանց ունենալուարարան եւ ամէ կոստանդնուպոլիսի կը խիրուին: — Մի արուարի 22ին 1 յորա ժօնիք Քայլենալ կունին Փայտիկն Հետադրով կը ծանուցնէ մէտ Առարիստի արտաքին զօրքոց պաշտօնեաց Պատշ կունոց ու Պարբընէ Գաղգիսից պետականին ըստը է որ եթէ Շամակա եւ Գանձկա ժամանակ առ 17-րդ

որուն մէջ պատասխան զօրքը դանութիւ իշխանութիւնը կատարելու դրսութիւնը հանդիսանալու աղյուսական մէջ գործ հանել, այնպէս որ նայն միջացին մէջ պահանջված է առաջարկութիւններն սկսել:

፲፻፭፻፬፯

φερτού, δια Σαρρήθη, Παλαιών της Εργασίας πάντας  
περιγράψεις των απορρίφακτων τεκμηρίων θηρίου. Την περίοδο  
της απορρίψεως της ιεραρχίας της Εργασίας στην Αθηναϊκή πόλη  
την περίοδο της απορρίψεως της ιεραρχίας της Εργασίας στην Αθηναϊκή πόλη

— Կառավարութիւնն ուժինսկիր ժողովքին ա-  
ռաջպահութիւն մ'ըստ 1853ին եղած զօրաց վրայ  
60,000 հազի աւելցնելու : Պաշտօնեալիք աս առաջ-  
արկութիւնն ըստն ասենքին կը զրուցեն , որ միայն  
նախացը ուշադիւնն համար կ'աւգնեն ոյս 60,000Ա  
զօրաժողովն ըստն , որ Կառավարութիւնն պահան-  
ջան ասեն՝ կարու ըստն եղինք գործածել :

— Փարիս 1 քարիմ: Մակնելոց կը ծանուցանէ ԱԵ  
գեղ ի Արեւելք երթապա: առջի բաժնինը 20,078  
հոգի եւ 365 ձի ևն: Գաղղիա Տաճկուտանին 10  
միլիոն փոխ տուա, որուն շահուն կում նոյն իսկ  
գումարին դորձ ածութիւնը զօրոց համար պիտի ըւ-  
ըս: Մարտի 29ին եւ 30ին Թալշտեն Ա շուկան  
ելան, որնիք ըստ մասին զօրոք գեղ ի Վայելլք Տաճ-  
րոց ելան եւ ըստ մասին ալ զօրոք առնելոյն համար  
Մարտէի գացին: Կոյնով Մարտի 31ին կ նոյն հ400  
զօրոք Մարտէի ինաւաշ հանդաստէն մասին ելան: Կա-  
ւերուն Տաճկոյ երկրու Ժամանակը նույս հանդիսացը  
սասարկ բարձրաթիւն լիցուած էր, որոնք բարդ գումար  
մը կը ցուցընեն ու գործքին համար: Ապրիլի 1ին  
հետեւ ափազոքաց 2 երրորդ գումարը, որն որ անցի ալ  
անցուն 30ին Թալշտեն կը ապաստէր նոյն տեղին  
հարցուն եւ Ալ-Քադես Նախրով մամրոց ելան:

ԱՆԳՐԻԱ

Խաչում Մահմետօք Պարսկացի կառավարութեան հաղորդութեան կազմունք այսպիսէ նաև. Անդ գիրքից կառավարութեանը ալ կը Տրամադրած են որ Կայսեր և Եպի զիս ծովու գիշ Շառացագ գետը պատերազմի մէջ ըլլազով. Բնակչութեա յացածի է, Շառացա նուերեան ու ապահովները թշնամու նու ու ապրանք կը սեւունի, ասսի եւ առաջարկ առաջարկ առաջարկ առ ձեռ ինչու առաջարկ.

Դաղնացոց կամ Ծերպիցոց ոչ ձեռք ինկած տան-  
սին բրբեւ աւար պիտի ու մեզուին ։ Ենի չէ զար աղ-  
գերուն նաև երուն համար աս որոշումն ըրած են  
որ թշնամուց առարձնեցը չէ զար նաւու ։ Աչ եւ կամ  
չէ զար աղի մը ապրանքը թշնամուց նաւու մէջ  
հիմակու հրեմա ազատ կը մնան թէ որ սարմանմեերը  
կամ թուղթ տարուելու ու բերուելու ջրըն ։ Խնձու  
զար թշնամուց ծովագերպներուն ու նաւահամի խօս-  
ներուն պաշտոնն մէջ չէ զար նուերուն զիւրա-  
ցու աշխատ աւ ապահով մէջ անուան անապահու

թիւններ կը տրամի, այսինքն թշուած ոչ նաւահանց  
գիւտ կամ ծովալըըք մը չէզգը նաև երան համար  
պաշարման լինքակի մէջ պիտի որ չհամարուի, ցորչափ  
պաշարուած նաւահանցափն կամ ծովի զերբն մէջ  
ծովալնեան ու տարածութեանը համեմու պաշարազ  
նաւառորդիդ դժոխուելու շըսոց: — Ասուք պիտինին  
գիւրութիւններ են, որ նոյն ակրութեանց քաղաք  
քականութեանն պատի, կինան ըլլալ, որովհետեւ  
նոյն թիւ Անդրդաս անցած զարերուն մէջ ասոնց ա-  
մենան մը ուսնես որինակն:

“*Հայոց պատմութեան առաջնական աշխարհագիրը*”  
— Հայոց պատմութեան առաջնական աշխարհագիրը  
— Հայոց պատմութեան առաջնական աշխարհագիրը  
— Հայոց պատմութեան առաջնական աշխարհագիրը

ՈՒՅ. Ա. ՀԵՄՓԲԸՆ ՍՊԻՇԵՐԻՆ 1833-ԻՆ ՅԱՌԱՄԱՐՔ  
ԱՅՆ ՊԵԽԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ առ Եղու ՃՈՆ ՌԱՎԿ ԳՐԱՑ  
Առ ԱՐԴՅՈՒՆ ԹՎԱՅԻՆ ՊԵԽԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ առ Է : ՊԵԽԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ  
ԱՌ ԽԱՆՈՒՆԻՒՅՆ մԵջ ԽԱԲՈ ՀԵՌ ՃԱԼԱԿԱԿՈՒՆ թԵՌԿԵՐ  
ԽԵՂ ԱՐԵՎՈՅՆ ՕԲՆ ԽՈՎՈՆԵՐԱԿԱՆ ԳԵՐԳԱՄԱՆՆԸ տԻՇԱՆ  
ԽՈ ՀԱՄԱՐ՝ ԱՄԱՆԱԿՈՅՆ ՀԵՏ Ճ. ԳՈՒՆ մԵՌ ՊՐՈՊԵՐԵՐՈՒ  
ՊՐՈՊԵՐ ՀՐԱՄԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԷՐ ՀԱՆ, ԿՐՈՆ, ԿՐՈՎՐ ՔՐՈՒ  
Ք ԱՐԴՅՈՒ ՀԱՄ մԵՌ ՃԱԼԵՐԱՏԿԱՆ ՎԱՐԺԱՆՈՒՐ ՄԵՌ ԿԱՐԱՎԱՐ  
ՆԵՐԱՄ. ԽՈՎՈՆԻԿ թԵՌ ԲՆԱՎՈՒԵՆ ԽԱՐՄՈՒՆ ԽՈԽՈՒՆ, պՐՈՒ  
ՀԵՏ ԿՐԵԲՔԵ 40) տՈՎՔԻ մԵՌ ՃԱՆՉՈՆՈՐՈՒ ԹԵՌԱՆ տՆԻ  
Կազմած պՐԱՎՈԽՆԵՐԸ ՆՈՐ ԳԱՀՃԻՆ ՎԱԿ ՀՈՎ Է : ԵՐ  
ԱԿԵՐՈՎԸ մԵՌ ՀԱՄ կը բաղդոյ ու կը չանցի որ ա  
երկու տԵՐՈՎ Միանք իրարու հԱՄ նԵՐԲԻՆ բարեկա  
մութիւն մՈՎԱՆԵՆՈՒՆ : 1: առը Խոռը ՔԻՇ մԵՌ ՀԱՄԱՐ,  
ՀԵՆԵՐԻ ԿԵՐՊՈՐ ԱՌԱՎԱՆՆԵՐԸ ՎԱԿ գԱՎԱՐ ԿԱՄՈՒՐ  
ՊՐՈՊԵՐԸ որ ԽԵՂ ՆԻՎՈՅՆ ՎԱԿ ԵՐԵՒՆԻԵԿ ԺԱՄԱՆԱԿ  
մՈՎԱՆԵԿ առեն կՌՈԴԵ ԽՈԽՈՒ, պՐՈՒ ՎԱԿ ԽՈ ա

զանցի իրեն որ բարեհածի ու առ բարեհ եկատածութերը ուղէ հրաման տայ: Կայսրը թէ պար և երթագործ գոյց էր բայց Արքեն կրկնեց թէ հրաման է իրարաց Հետ մատերակոյն յարաբերութեան մը Ալշ զ անուելու տեսնեն Կարեւ որ ժամանակը, կ'ապաշեմ ըստ, ինչ առ Խաչքրի Նորա Շնու Առարթի իմանացէք, երբոր երկար տէրութիւնն ու մարտնի կ'ըլլանիր առ առեն արեւմատան Եւրապայի եկատածութեան երկիւց բարորոշն կը փարատի: Խոչ Յամելուստունի ինդրացի զայով՝ առ երկիրը ճշնական լինածի մը մէջ կը զանափ, և կընոց մեղք աղեկ զլիացաւ պատճառ եւ Լուսքը, բայց Հիմն պիտի երկար բայց:

Ես ամենավայրէ ուստեղի որ խօսքը կէս մատ,  
Եւ կարեն է թէ երբեք չշարժանակուի : Առափ կայ-  
սրը գետ ձևոք բռնած առօն րոխ : Աւ հափառ տէր,  
թէ որ հրանուն առջու կը հաճիք՝ զբուղիու խօսք  
մ'ունեի : — Սասագի՞ : Հարցոց կայսրը : Բնչ. է ,  
զուցեցի՞ւք : — Աւ հափառ տէր, ըստ, հրամանքնիկ պ-  
հաճեցաք ձեր տեսութեանց իմ կառավարութեանն  
աւելցածներուն Եւս նոյն ըլբայն թնդի իմացընեւը ,  
որն որ թնդի առու գիւ մէծ ու բարես թիւն որսանաւ եց ,  
և Վաղ զիայի մէջ ալ ընդհանուր հաճութեանի պի-  
տի լույսունուի : Խաց ևս զիս շատ բարեբախու կը  
համերէի թէ որ ձեր մեհափառութիւնը հաճեր  
քանի մը խօսք ալ զուցեցի : Տաճկառանին զործոց  
նկատմանի . Եղած վախճուն, երիշելող վարասաւելու հա-  
մար, ան վախերը զորտն անցած դացած դեպքերն  
անդ զիւկիս կառավարութեան առջեւ առանկայիւ  
զորդուցին . թիւրեւս կը հաճի ձեր մեհափառու-  
թիւնն առ նիւթիս նկատմանը թնդի առելի աղաճ-  
զութիւնն ու վասահութիւն չըրդիւր :

Պայսեր խոսքին ու շպռուածքը թեղեւ նոյն  
պէտ սիրով ու մականիկան էին, բայց կը ցայցներին  
որ մասերու ակրագնեան հարաւակովն ընելու քա-  
զարական ցցցին վայ խօսելու ամեննեկն միուր չու-  
նի: Այսու ամենայժիշտ խոկըսան վորունմանը, բայց  
եօդը երթաբազ աւելի հաստատուն ճայնով բառ-  
ջամկառատանի դործքերը շատ անկարգ ու խառնա-  
շփոթ վիճակի մէջ են: աւերամինը կործ անէլու  
վայ է, աս կործ անումը մէծ գժիքախտութեան պատ-  
ճառ որո՞որ ըլլոց, անոր համար շատ հարկաց է  
որ Վայցիա եւ Առաստան առ բնուրայ նկատմանը  
իրարու հետ կատարեալ միաբանին, և մէկն ա-  
ռանց մէկային պիտութեանը որոշիւ քայլ մը չտանու:

Վորք զայց և քանի մը խառը ըսի, առ իմաստով  
թէ ինչուեւ երջանիկ կը սեպեմ զիս իր հայսերական  
բերնեւ առ խառըերա ընկըռա համար, եւ թէ սուս-  
զիս առ եղանակաւ. պէտք է Ցամկաստանի վերաբե-  
րեալ խնդրոց նկատմանի վարուիլ:

“Ապեցէք, բայս կոյսոր, եթ նորհըդածութիւն-ների յառաջ տանիերգ, նպցեցէք. ճեմքերնուս վրաց հրանից մարդ մ'ունիք, եւ ծանր հնանդ մը. Համարձակութեակի կ'ըսեմ ճեղի. մեծ զժբախտութիւն կ'ըլլար թէ որ օր մը առանց յառաջոց պէտք եղած կարգադրութիւններն ըլլալու հիմնդը մեռնէք (":) Եսց հրան հնաւերնիդ տա բանիս վրաց խօսնութեալ չե:

Հայունի տեսայ որ կայսրը խօսակցութիւնն էր՝  
կը լուրջնել չեր ուզեր, ուստի ըսի. Չեր քաղցր վե-  
հափառութիւնը ներև մնեմ ուրիշ պատազաթիւն  
մայ ընելու. Չեր վեհափառութիւնը կըսէ թե  
մարդք հրանգ է, ասիկա բողոքավիճ ուսոյդ է. բայց  
ներէ բների ձեր վեհափառութիւնը թե որ հրամա-  
նոցը յիշեցընեմ որ մէծանձն ու զօրաւոր մորդը  
պէտք է հիւանդն ու տէարը հօգով:

Ապր վայ կուտրը ձեւց զնուց, բայց ուժափահ կիրավ բաժնուեցաւ որ զնեն ապահով եղաց թէ խռովածներուն վայ վասացան չէ, եւ նորէն յայսմանց համար թէ կ'ույն ուրիշ անդամ չեւս բռնի:

ταύρον τε καὶ πόλεσι μετέπειτα αὐτῷ θάνατον παρέβη.  
τοῦ αυτῆς οὐδεὶς αὐτοῖς οὐχιζεργότες μὲν οὐδεις  
αρτούροις ἔπειτα οὐδὲ σωτῆρας αὐτοῖς οὐκανανθάνεις οὐτο-  
ποτε. Μηδὲ γεγονός αποτίνης γεννατωρθεῖν βασικούς τούς  
καπιτωρθεῖντες εἰσιν θεοι αγέλεοι: Βούρρη μὲν οὐρ-  
ακεῖρας αὐτοῖς θάνατον μετέπειταν ζωτικόνταντον αὐτοῖς  
φορέσαις, φθεὶρος δὲ ταραχήσαντος τούτου Λέων, μάθειν τοῦτο  
αὐτοῖς ζωτικόνταντον αργεῖτερον τούτους γεννεῖν ταύρους  
ταύρους διεπειστερρούς φορέσαντας αὐτοῖς τούτους ταύρους φε-  
ρούντες τούτους ταύρους.

կամացին վերջը որ. Սիմեոն խապը Յօրս ձև  
Խառըին գործընկերակ կը լսէ թէ թէ կ'երեւոց որ  
Եղած ու ըլլացի խասակցութիւններուն վերջը՝ մը  
Կոտայքառութեան համար երկրացրական կամ՝ երկրա-  
կողմանէ զժուարին վիճակ մը յառաջ պիտի դար-  
որմէ կարելի եղածին չափ զի ուշանալու է ։ Այս եր-  
կակազմանի դժուարին վիճակն աւ է ։ Թէ որ մատու-  
հացն հասալուութիւնը Տաճկաստանի Ենթագրեալ  
քայլացման տակն ըլլալու յացարեւութեանց նկատ-  
մանը Առուստուանի հետ վիմագանիք նէ ։ Ուզ վեցին  
անախորդ եղող Տեսեւութիւններ պատսիան առ առնեն  
արտօննչ Ընկերութիւններ չունենար ։ Խոկ եթէ  
այն հնարաւոր զեպքերուն քննութեան մէջ մոնե-  
լու որ ըլլաց՝ մինչեւ մէկ որոշ աստիճան մը հաւ-  
նած կը զանուի անանկ արկածի մը, զըն որ ինք  
պէտք է կարելի եղածին չափ երկոյն առնեն հնաւ-  
ցնելի ։ Խսիկա կրթունկ Համաստոի. առանկ ըսին-  
Շնոր զիս պէտք է բառընալ Առուստուանի հետ ներ-  
քին միաբանութիւն մը լսնելու ։ Օմանեան պիտու-  
թեան կործանումն արգելիր վախճանուա. ուր որ  
Խուստուան ունելի կը բառնար որ աս միաբանու-  
թիւնը մերձեցմի անանկ զէպքերու որոնց հետ-  
և ունեն ըլլաց Տաճկաստանի կործանումը:

(*Albion's Imperatorialis*.)

ԱՍՏՎԱՅԻՆ ՏԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

կայսերականութիւնը էնէկած լիւրին տուժմբ են : Ա-  
քիթ համ շեմակը ուկ Ամենք եղաղ (Ամանեան-  
գեսպանը Կառավարութանը ուկի համեր և : Այսուդե-  
քիթաքսան յունոց գետաղանն իր անցագիրն ընջու-  
ներ է : Գետաղեաը (Եղանականը) ու տէրութեան-  
խորհրդց գահչերէց Արիամթ Փաշան իրենց պաշտո-  
նէն հրամարեր են . առջնին տեղն անցեր և եւրո-  
պակին Ցանկասանի Քողիապրէց Միակիմի Արիա-  
կաթեանին , եւ երկրորդին աեղը գրաւեր և տէրո-  
ւթեան ստորին քարառազար Եղիսու Էֆենուին : Հրա-  
մարելուն պատճան եր , կըսեն , քրիստոնէից  
տուժմբ իրաւունքներուն իսպ պաշտոնէից հետ  
անմիաբանութիւնը : Անուանութ սատուիկ կ'ընդգիւմ-  
նար մզկիթներօն ստացուածները տէրութեան-  
ստացուածք գրուելուն վրոց :

— Ո՞խացւալ նաևսորմիզը գեղի ի Սեւ ծով  
ճամփայ ելեմ է դիմաւորաբար Առանցի պաշտամա-  
նաթիւնանը համար :

— Պարձեալ կըսուի որ աէրովթեան խորհըգ-  
դին մէջ օրոշուեցան որ առարական Յցնենքը աէրո-  
թեան ասհմանէն զորս փնտուին: Բայց Խրբուի  
լունէն կ'ըսէ թէ Մարտի 27/ն Եղիսի չօգնուու-  
կուառունգնուապոխն ժխզուցած ասենք գեռ աս իրմ-  
զիրը պոշուած չէր, աէրովթեան խորհըգեան մէջ  
գեռ վասն կը պիմուիր. և կ'աւելցընէ որ նցու-  
խորհրդեան անգամներն երկու բաժնուած ըլլան  
մագդիսական հոգին կ'աւցէ Եղիսը որ 20 պատահ մէջ  
բոլոր առարական Յցնենքը ասհմանէն զորս ելլեն.  
իսկ զարդիսական մասց կ'ըսէ Եղիսը որ 60 որ ժա-  
մանակ տրուի: Բայց Պր. Պրուք Աւաստիցից  
գեսապանը խորհուրդ կու տոյ եղիսը Առևնասուար-  
չւա Հիմակու Հիմա մինչդ գեսապանական Հազորսգա-  
կութիւնը կորել, և վաճառականութիւնը աշխա-  
թ ազուշ, ինչու որ առ բանին մէջ Յունաց վաստու-  
լուս անոտորդից Զամկուսամի բնակի հներուն այ-  
նու և ծանր վաստեր կը հետեւին:

— «Պարունակի կիֆենսին՝ որ յանձնակաւ Ը.Թ.Ե.Ն. պահպան է զած Եր՝ բարձրագ ցի Դրան կազմակե Զանապ քալէսի նիվուած է, Հոն՛չափոշէնի իշխանը Ա.Ն. մայրինի դաքար, ու զաղցիական զարց վեստի հրամանաւարը մեծափառ Առվելանին կազմակե ու ջունեց:

— Гвардія підійшовши до міста, він зупинився на місці, де він був учасником бою за місто. Там він зустрівся зі старим приятелем, який був відомий як «Гардія». Вони обговорили місце бою та погодилися, що вони будуть відвідувати місце бою разом. Вони обговорили місце бою та погодилися, що вони будуть відвідувати місце бою разом.

Յօր. ւ. Մէծին թպանակայի ու նպանացի միացաւութեան մէծախոս և ադուհին ու Պաղպացու մէծախոս կայսեր՝ մէծախոս Առաջման բնի բազմացին համաձայն իրենց ծովական զրութեան մէկ զօրուար քառ նույտանց նույտացին խրիելն ենաւ, որ պարտավոն բան պահանջնառութիւն համաձայն առնենաւ գրուն երկիրներն ու նույտարվելով պաշտպանեն, Ներից շաշինուած Նոյն մէծախոսութիւնի նկը ան պարտավոն ու քանին առնեն որ տէլի եւ ընկարպատկառէ՛ մէշախոս Սահմաններն եւ մէկանց եւ բարպարպատկառ ու Ծափայի առնենաւ երկիրները՝ ու ուսական յարձակմանը գէմ պաշտպանելու մէջ զարգանիշ ըստան առ վկանակի հանենք հանենք հարիւտոր եղածքի շափ ցանցացին գնդէր ճառուցանելով; Նոյն մէծախոս ու բնիքներն ու ցանցացին գնդէրը սկզբնից պահպանի ենաւը կամ առնենաւ երկիրն պահպանի կոչ մէր պիսի խորեն որոնց որ յարմար ու պատշաճ կը ուռուին, Եւ գեհնախոս Սահմաններ նույտ զնիք կը պարտավորէ որ բրիտանիան ու գաղյական ցանցացին շաբաթը որոնց որ ու եղանակու առնենաւ երկիրներուն պաշտպանել ենաւ պիսի որ խրիւնին, Նոյն յարձեկան իսկ բնիք ու եղանակու գտնեն, ու նոյն պատիճն ընդունին, զօրն որ ժամանակէ մէկ միջր տունդական յօրերու մէջ զարդարուած բրիտանիան ու գոյցիական հայտն զօրն ունեցաւ:

ՀՅԱ. Բ. Ամեն զանակցով կողմերն իրենք զիբունք  
կը պարագանարեն՝ որ առանց ժամանակ կարգնային երա-  
սման ամեն տաւալարես թիւներին իրարու հաղորդեն, գո-  
րծիք որ իրենցից մէկն ուղարկի կամ՝ անուղղակի կամ այլ  
կարգու կազմանե՞ զնապատճիք Եւ կամ բառազու-  
թեան նշանաւոր կը նոր սեփի, Եւ առէք զատ վլհաբան  
Սուրբան ոչ մեր գնուք կը պարագանը՝ որ առանց մէ-  
կալ շաշակից կազմարուն զբարթեան ու հաւանա-  
թեան զնապատճիք ար Հայութան, ու բառազութեան  
մէռ շրաբնէ, ուղարկեան Խուսաց կայսր հետ խռազու-

շեալ թագաւորաթեան թագաւոր և Պացգիացարակացը առաջն ամեն միջոց ի զսր պիտի վեճու ոք տնօմիջաւակի բուեց ցածրացին և ծովական գործ եա քաշեն, որնու որ ներկայ դաշնակցութեան նպատակին համեմու չամար զ որդանուեցան, և. առ ամէն առանձնան Երկիրու քառու մէջ Եղող ամրոցները կամ կայսերները դպրու որ առ ժամանակ մի Անդքիայի ու Գաղղիայի զարքը պիտի բանի՝ Կորէն առանձնու բարձրութիւն Դրան պիտի յանձնուին առ որդանու մէջ ուսիից որ Ներկայ պատերազմին միջ առողջ գաղանց փոխուսակի հաստատութիւնը կար:

-- 1 բագիրները շուտնյութնե ոյլ և այլ լինեցին տարածեն (ամսնեան կամ ավարութեան կազման) Մարտի 12ն գրուած դաշնաց մէջ քրիստոնէին համեր եղած արածութեանց վայ: Վերի գրած որպէսներուն մէջ պատճենաթեաներ չեն երեսնար, կարելի է որ գաղտնի կամ գեր շատորա գրուած գաղինները ու բանն, ինչպէս կը կարծուի:

— Супр. կայ ժողովական իւ անդ ասանկ կը գրէ  
ու օրեւ տէրութեանց մէջ Մարտի 11—12 և զանձ  
միաբանուկան գաշտութիւնը հներ յօշում ու-  
նի : 1. Գաղղիս եւ Անդրիս կը պարտաւորին՝ Օս-  
մանեան տէրութեան անկախութիւնն ու Սովորու-  
թին իրաւանց ամբողջ թիւնը մինչւ պատերազ-  
մոն խողացութեամբ վերջանալը, վելոքի զորու-  
թեամբ պաշտպանելու : 2. Երկու պաշտպանին առ-  
բութիւնը կը պարտաւորին նաև, աս Տղնաժաման-  
ւեա գործադրութեաներէն ամենեւին իրենց շահու-  
րած ին մը չհանելու : Առ յօրուածին գորութեանը՝  
գուշուն ամենեւին իւ ու մէկ պարտազոյն մը մէջ ա-  
ռան մէկու եկաւ տէրութեանց պատասխան

կամ գիտնաբան կը նոյ խռապացութեան դաշինք  
զնէլ: Նշնակէն Օսմաննեան մէր թիւնը խռատացած  
է որ պատհբազմը առնեացի քաջութեամբ յառաջ  
պիտի տանի: Յ. Կորիու տէրութիւնը կը խռատանան  
որ պատերազմէն եւսը խռապացութիւն եղածին պէտ  
կ-ուու ը աշխարհութիւն ընելէն եւսը իրենց պատե-  
րազմի առեն բռնած տեղի բնէն կ'ըլլեն: Գ. Չոր-  
սրդ յաջուածին մէջ պաշտեցաւ որ գաշնակցու-  
թիւնն ստորագրեցն ամեն նցն դաշնակցութեամ  
մէջը մանել ուզող տէրութեաց համար բաց է:  
Յ. Անդերսորդ եւ վերին յաջուածը պայահայտ-  
թիւնն կը տաչ, որ Գրան ամեն Հայաստիւնը՝ առանց  
կըսնի զանազանութեամունքն պիտիաց առցին ու ամեն  
պաշտանեարու ընդունելութեան մէջ հաւատպա-  
թիւնն պիտի ունենան:

〔<sup>1</sup>〕 ա պաշնոց վայ՝ իբր ամերզացաւ յիշ, գլխաւոր  
հասունք՝ շատ արքանտվիրներ ալ աւելցան, որոնց  
մի պահանջեւան զիմուոր կէտերը իմր սրբնի  
կամ կանոն բացատրուած են:

ուժեան մէջ խառն առնենք մը կազմակիրածը . երկու կորդի կէս մը Դարպահոյի , կէս մ'ալ Անդղիպահ կողմանէ Երևան 20 միթիսն Քրանքին վոր է . կը բրդիք զիմանարկից կամ Խ-րոճէ կը վերցնէ . առան Գոռնէն Երկողոյն առնենք ի միք իրար վիճուպ ըստնենք աղօստ ըլլալու Հարի գրաւած էր . ասպ քրիստոնէից վիճուորակոն ծառայութնէն աղասու թիւնն ալ կը վերցնապահ :

— Առիջենիս ունիք մեծավատ Սուլթանին  
մեկ ուրիշ հրովարտակն ալ, որ Մէլչոնիքի հառավար  
Մէջնմէնա փառցին ու իր ստորակարգեալ պաշ  
տառատարեներուն արգամ է, որուն մէջ քրիստո  
նէից Օսմանիանց Ծեր Հայաբնութեան մը կ  
արօքի ։ Այս հրովարտակը զալ անդամ՝ մէր լինեմիր  
ցանկերուն կը հրատարակենք։

— “ Պահութեան պատերազմին լըելն արդէն անցեալ թեակընառ մէջ ծանուցինք : Ի բագիրնեւ ըը նոյն պատրիարքուն մանրանման որպիսութիւննեւ ըը կը պատմին : Պարսկ թերթի երնառ անձիւթիւններ զինու կարգեւէ նորէն կրկնեցու : — Ա Երթին եկած ըւրու

ասմէր են որ Մարտն բերդն ու քաղաքը երկեց օր աշէի դիմանալին եռոր Մարտի 27ին Առաւաց ձեռ քըն անցեր է եւ մէջի զբոք 5000ի շահի պետացագիս առափակ առափակիր և Խաչքառ Օսմանեանց ձեռքի է: — Պարբերացն եկած թղթերը կը ճանաչացնեն որ Թուրքոն այ Մարտի 27ին Առաւաց տևեր են:

— Հօնուց առաջամբութեան վրաց զանազան լիներին: Տաճկաց զիմուռ բանակի ֆրեզեզոս կ գանձի: Պասսեիմ Փաշան կրցաւ 4000 Հոգի Արմեան բանակի: Ապասամբոց զիմուռ բանակը Լոռու

սի մշն է Զավելքասի, Քարպահութիւն և Պազզարիս  
տակ՝ Կրիչաս գեռ. Ա. Տիմիլիրի ծացը բանած է  
իսկ Ֆերգասի եւ Զիգրասի գերքը Խամբայոցի թիւ

շեն դործեմ : Կիրիվաս, զօրավայրութեան ձիբը չու-  
նի : Խոր տաճկական 4000 զօրոց և ըմբա մանելը  
արգելելու համար Զերքոսը 1000 հոգեով՝ իսկ  
Զերքոսը 5000ով Սալէարոցին Երթա տանող ծառ-  
բան իրկից : Հազիւ թէ ոպպատճեաց առ գունդը  
Շամբաց ելած էր՝ մէջ մ' ալ Ա Ցիմիթրիի մէջ կիր-  
փառ եռմինսցի զահազան զօրքեն կուոց բանու-  
ցու : Առոր համար Զերքաս և Զերքոս ետ դար-  
ձան և Կրիվասի հետ մրանալով Տաճկները հե-  
ռացացին : — Զենքը փաշան Խոնցիկ Գրասապրիի  
հետ թիսապիսի մէջ զիտեէ միացաւ : Հօն ապա-  
տաճները լիսները մինչեւ Աղիմոս բանած են-  
ամուր զիբք մը լուսին, բայց հետդիեակ շատան-  
ցւ վրայ են : Յաւնաստանի և Գրան մէջ պատ-  
րազմ մը բացուելին ալ կը վախցուի :

ՀԱՐՄԱՆ ՏԵՐՊԻԹԻՒՆ

Հօդու. 19 Մարտի : Ես օրերս Խաղաղիս ըստած  
Հրապարակին վրայ Տաճկի Հագուստով գելազան  
մ'երթեցա, որն որ Արքայան Հօր աշ ներիցաւ-  
ցուեցա. Խօհիս մահմատական էլ, ոյլ Քերիսով  
անուամբ Շեղդիսացի մըն է, Տաճկի տէրութեան ծա-  
ռայութեան մէջ :

Իր վալստեան վամբանն է Ա. Քաջանյանովեաց  
մեծախառ Առըմ անին բարեկամական զրադաշնոր  
ևս սաստիք յարգութեանը վոյս տրահովընեւը Ա. Վա  
բանս շատ հարիւար և Ծինաց, օրավիշեաւ Ա. Քաջա  
նյայապետն Երուսաղեաց Պատրիարք անուանուած  
Գեր. Աղջերկան, իր առ առարձանը ամբողջապէս  
նորոյ նորերս գեշ վալմունքներ ընդանած էր (Ե-  
րաւաղեմի մէջ Յունաց Կողմանն՝ ևս սուրբն պաշ-  
տօնատարներէն), թէովու ևս մէծախառ Առըմ անդ  
պաշտպանութեան եներաշխառօրութիւններ տուած է Հ.  
Գեր. Քոսանորդին, այժ որ 1847ին Ա. կոմիտեք մար-  
քեզին և քանի մը ուրիշ ավառական Փիտեմնդի-  
ցիներու հետ Խորհրդաց զոյթնաւով գեւապնան թեառնի  
կոստանդնուպոլիսի խրկուած էր: Առ բանը Երուսա-  
լիմ մէն Մարտի 25ին պատած նումակի մը մէշ, որու  
որինակը Փարփփ գանի մը ըստիրներու խութուած  
է, ասանկ կը պատճի:

ՑՈՒՑԱՑԱ

ՏԵՐԿԱՆ զարծակատարը Մարտի 20ին ու 21ի  
մէջ Սմբէնքէն եղելէն յասառ, Տեղենական կոռա-  
գարտօնեան ծանուցազիր մը տուած ու բաժէ էր  
որ հիմէ Վերթնական պատասխանը Օսմաննեան կա-  
ռավարութեան պահպանականը Հանձնուե տրուելու-  
շը անդրշապէս Սմբէնը պիտի մը ուրի ու ճամբար  
երէ: Յունոց կառ ամսութիւնը տուաւ այն ծա-  
նուցապիտին Վերթնական պատասխանը, պրուն գո-  
չզպարփ Օսմաննեան դեսպանը՝ անսփառչուէս ճամփա-  
ելաւ: Առ երկու մը վզերան Հանձնուուութիւնը  
լրագիրներնաւ էներուն անձկան թեւանը Հանձն զա-  
մաց ամուռան կը մէռուեմ:

## ՕՐԱԿԱՐԱԿԱՆ

卷之三

**REFERENCES**—*See*: [A. M. Gitterman](#); [J. L. Gammie](#); [C. H. Hartman](#)

11. Եռեցակի մէծորդոյ Արքիթօնեան միաբանութիւնը, մասնաւոր իւկ բորբ հայ աղջր մատերու շամեծ կորուստ մ'ըլլու յանձն Գերապատի վ. Հ. Միքունի Աթուախոյ Գարգաղուատի Աւեգերեան, որ

Կաքեց իր զրեհին մէկ գտրու բազմաբզիւն կեանդրը։  
Տէ թէ այնչափ առ արդիւնապից անձն Ազգին ծա-  
նուցանելու վախճանաւ, որ արդէն ծանօթ էր, և  
որուն վախքը Սարս ամսոյն պատուական Բազմավոր  
համառափակի. բառաջ բերու։ Հապա առ հայկակոն  
ձևակենապրութեան թշոցէն նաեւ հայկական վահու-  
կանութեան երիցագունին կրուտեան մէր առեցած  
մասնակցութիւնը եւ Հանգուցիւցն փայ մէր ունեցած  
մէծ համարումը յոցոնելու նորատական կը զրենք  
առ կարճաւու տեղեկութիւնը, զմաւորաբար բաւ-  
ումբան էն ամսոյա ին Աբենտիքի պաշտոնին լրացրու-  
զրուծ էն քաղերով՝ որչափ որ մէր լուսպրոյն անձուն  
էցերը կը ներեն։

Հանգույցի առ մեծարքը շրերունին ծնած էր Փարք  
Աստված Ենիկուրու քաղաքը, Անջին վերընըրը Տաս-  
ուերկու տարածու եղած ժամանակ՝ հօրդ հետ մեկ-  
ու զ Համբ քած աշխաղ նացութենէ մի գաւան-  
լու տակն, Ո Պաղապա վանքը զ արդ (1774), հու-  
մար և քանի մը տարի եարք վանական զգեստը  
հագնելով՝ 1780ին կրօնուորութեան ախուրը  
դրա, և 1786ին քահանոց ձևանազրու եցաւ: Ար-  
դեն նոյն ասեննւն իր առղանդներուն ու առաքի-  
նութիւններուն համար մեծ երուն հոմարուն ինչ  
աստիճանի վայելիքն անկից յայսնի է, որ շուտ մը  
այսն վայելիքն ամենէն ծանրութիւն պաշտանենիր ի-  
րեն յանձնել, օրակ է: Կոնյա ըսուկի թէ իր բարը  
մասնակն կեանքը՝ իր Միաբունութեան եւ, ընկերաց  
ոգտին համար գործուած կարեւոր զ որդեքերու ան-  
ուղիւսա, բաջըգութիւն մըն եց: Խբիւ զասառաւ,  
երբեւ հոգեւոր հայր, իբրեւ խօրհրդական կամ ա-  
լաջակայ եւ Ալեքսանդր իբրեւ ընդհանրական Աթո-  
ւակայ: Վանքին մը ց երկայն ապրիներ Միաբունու-  
թեան, համար գործ ելն զասա, Երկը անգամ ով-  
հանաւոր պաշտօնութ Հւում խալսու եցաւ: Հան ով-  
իր խոհիւնութեամբն ու խօսուութեամբը յանցու-  
մեամբ իր գործքը լուս իւ տանիւով, չը թէ միայն  
մինչըն այնպիսի կարեւոր գործքի մը որպազմերան  
ամիկայութիւնը լցուց, հապա նաև մօծ համա-  
ռամ ձգեց իր վայ տանիւուն եւ: Նոյն իսկ պահեալի  
բահանցապետաց մորթն մը ց որոնցիւ Գրիգոր  
թէ Զ: Արրողան Քահանոցապետար զինքն իր բարե-  
կամբ կանուաներ, միշտ անոր վայ տեղի կութիւն  
իր իննորեւ եւ զանիկա իր Միաբունութեան հոգին:  
զինքնակը, ներդու կը կոչեր:

Վայսակի ծանրու ու գետապին գործքերու մէջ  
առողջաց ըլլարով մէծարց Հանդոցեալը, մարդ  
ինչուառ ըստ բաւականին զարմանալ մէտ բնշղես  
ամսնակ դասի և պատմանայի գրքերը զարագրե-  
ու եւ թարգմանելու, որոնք իր ամսամք հրատա-  
կուած են: Այս զարունակութեամբ եւս կը մեծացյ  
ըր որ Կիմոնուի մէտ նպան հրատարակուած են բր  
ականին միայն մէկ առան են իր անշափ դրօւածնե-  
ռուն, որոնք գեր անորոշ մեացուն են: Եթ գրուած-  
երուն մինակ ցուցակը մորդ աչքե ողցընեցի՞՝ կը  
տիսնե: որ գրիմէ չկաց անտեսագրութեան ճիշդ  
ը, որն որ անոնց մէջ իր ներկայացացացիքը չանձենոց:  
առեցնով բարեիթշառակ Հանդոցելիցն անոնը չէ  
իւ միայն բարե Ըզդին մէջ ամի՞ւն տեղ համբաւած  
, հազար նաև, բարե Երարշոյի առջն գիլաւորա-  
ար Փիլմի ու Աերերբանոսի ճառերուն եւ մանա-  
սնդ. Եւսեբիոսի Կետորոցաց Քրոնիկոնին լաւին  
արդ հանութեամբ մէծադէռ հօջուուած է, որով  
ու երկու երեսեին ձեւարանի անզամ է զած էր,  
ոյ մուրն մէտեատրիկ վթենելուն եւ Հունաց Ենա-  
խուական Ճ. մարտինի: Եթ Հայութէն պատմուած մէջ  
իայն Հայութէն բարե բաւական է զիհոր Հոյ

Տառենաց բաց զբուռ ունիքուն մէջ դատելու եւ Աղ-  
իս զբար ման իրեն է բայցուազարտ ընելու :

շղութեան նուազութիւն, մարմաց տէպութիւն ու  
ծերութեան ուրիշ հշանեերը: Անոր հոգուր եր-  
որ 1846ին հիմունամ ամենապատի Արքայացը  
ընտրության, զի՞ւն ունեն պաշտոններէ ալպա կա-  
յաց եւ իր մեծ սրբեանց համար Հայոց ժայռապահն  
պատուանունց առաջ է Քիչ, մը եռավ տկարութիւնն  
աւելի սաստիսանըզ, ասուած այն պաշտօնութըը  
կատարելին գագրեցաւ: Բնաւոն ապրանի հասել-  
լով եւ անունիւնը բազրութիւն հորսդնցընելով, ան-  
կողին մասն, ու ալ միայ հանգիրձէալ կենաց վրա-  
կը մասնէր եւ գործէ, ըստը խորքեցը հոգեւոր  
փրկմերու վրայ էին: Եկեցագէս անցեալ ամսութ  
տուացին օքը և կիշեցւց սուրբ խօսհութիւնը ըն-  
դունելին եւ իր եղապահէցներն օքնելին ետք-  
ունդենուն պահութենին մարդոց ճարտիք մը պէս Մար-  
տի Յին արշալցը չժագած՝ հոգին ևսուուց ձնուքն  
աւանդեց:

W E F U P & W Q P B G W

၁၈၂၆။ မြန်မာ လွှာတေသန

11

Արևա, որ հաղարասորապիտներով ունեմանքու  
թեան խաւարին մէջ մասցած, բայց փոստուր  
հնութեան մատանակն ու ան պիզուածաշուաթիթե  
դարը միայն ու միայնակ, անոն ու բարդութին մա-  
տուած՝ Ավելիանոս կը հօռէր, մէկն յանկարծ կան-  
գնուած տիեզերական տէրութեան մը բազկին զարկե-  
լուա, ասդիեն իրերին միջազգործն զաւառներու ա-  
ռաստ թիւ ներէլ մայրագուղքը կուլու, անդիեն ու  
իր քերնեն օտար ճարասարութեանց զեղեցիկ պառու-  
թերը պալատներու մէջ փօխազրելով՝ նեւա՛ պե-  
րորուուրոցոց մէկհատիկ գեղեցիկ գետո՞ իրենց  
բառաթները զովաշոր բնիկներով կը լիցընէ, իրենց  
հերակուրն, իրենց խաչուէն ու թէրէլ կ'եփէ: Առ  
ան չէղեցի է՛ որուն պալապարուն բաւակներէն եր-  
պատկանուն հզը կայսերաց կարդ մը երբեմ իրենց  
տարար ժիշտացն:

Վայսո որ հիմակիպին զ առնաշունչ հոգս գրիեթէ  
առարկայն բարդ կեսը նեւայեան յաւերքահարսունքը  
առա ու ցիւլ կապանքներու զարկած կը բանե: Հաղիւ  
Ապրիլս սկիզբը, շատ քիչ անգամ Մարտի վերջերը,  
ներբը կը ասպանն ու զիրենք ընկճող ստուհեցին վեր  
արկուն թօնքուելու շափ զարութիւն կը ասանան:  
Քայիսաքանօք կը սպասուի աս բառէն, ու հայիւ թէ  
ասի մը անցնելու շափ աղջոտ սառցի կցուերն  
յառաջ կը քշուին, ու գետին հարթ հայելին կը  
ացուի մեջ մ'ոլ բերդէն թնդանօթները կը սկսն  
ոտալ ու առ ցանկացի բարձն ընակչոց աւետել:  
ոյն ասենք, թէ զիշեր ըլլոց ու թէ ցորեկ բերդին  
հրամանաւարը բարը կը ատոնմանին նշաններույժ  
աւրդարուած ու պաշտամկալոց բարձութեամբ իւ-  
ուած գառաւոր նաև մը կը մանե, զիմանց կոյսեր  
պայտան երիշալու: Մեծ ու ամենամին գաւատենով  
կը նեւայի պաշտաման ջրէն կ'առնու, և իւր գե-  
մին տառչին ու ամենագեղիցիկ պարհեւը, յանուն  
աւանքն եռուեր կը մատուանէ: Կը ճանուարն իր

Այսպիսին որ ձեմքուան զօրութիւնն արդէն կը  
արած է, ջրից աղաս են. և. պրոյք ու ներ պատահ  
բաժակն իրեն կը մասուցան, զօրն որ վիշապեալ  
ի կենաւանթիւն կոյսերանիտո քայլքն կը պարպէ:

Վմէն ապրան հանդիսութեան որոշեալ օրն որ կը  
մթքենայ, հրանաւասրին նաև արդին նորապարզ  
գոտուառա թէ ամք առ մօռաւոր գեղգին կը սպասու-  
— Բայց արդեօք առ տարի ու բերգին թնդանօսի-  
ներն ուրախութեան աւետարեր թնդիմներով պի-  
տի թնդմն. առ տարի ու ըստ սալորութեան հրա-  
մանատարի կը վիշապեալ աւետիս պիտի բերել թէ  
ջրերը գարձեալ աղաս են. — կը հարցինէ քայլ-  
քայէս ուն մը:

Պետքուուրդի կղզին՝ որն որ պետք մը պայմանագիւղ, զարձեալ Ավագիթէքը, Փեթրուսքը ու ինչ մարդիշ մանր կղզինեւք կը զառաւի՛ պղմաւու կետ մին է ու մասնաւոր մասպրութեան արժանի է, օրովհետեւ իր առջևն առանձին կղզյոց մը քայ պղմաւի մը կանդուած է, ու ծովապեամակն աշխարհին գրայէն ամեն իր մասերով կը առնեաւ: Աս կղզին՝ ուկարոսի կղզ ոյն քայքի շնուռածքներովն ու երկու ուրիշ պղմաւի կղզինեւքով մէկեւդ երկայնաձեւ քառակուսի մը կը ձեւացրին, պյուղէւ որ առ ջուղացքներուն մը ջէն, բերդին գնդակիծութեան առնեն ալ՝ ապահօնաթեամբ նու իրնայ անցիր: Եղիշէ է որ Պետքուուրդիշը Հասարակութէն ուրիշ հոգ ու զբաղմնակ ալ կունենան, ապա թէ ու չէն կրնար տանց գողացու եւ սասանային մունչ երբ որ յիշէին թէ ինչ վախճանաւ իրենց գեղցիկ կայսերաշինաւ քաղընին մէջ տեղի ան գղեակը կանդուած է: Առանց փի, առ կղզեակը չըս կողմանէ Պետքուուրդի շնուրի ընասիր ոներէն պաշարուած ըլքայով, թէ որ մեջ մը թնդանօններուն զործունեութիւնը փոքրել ու զուր, գնդակները գազանուր նցի իսկ իրենց մաքմացն ազիքները կը ջարդէն: Եւ որովհեած առ բերդը քաղընին մէջ ցած կղզյոց մը վայ կերպած է, ասսի որ շնկրմասր քաղընին արաւակն հօղմբուուն տիրել եւ ու ալ կերպով մը քաղզաքը պաշտպանել, ոնոր համար հարի է ըստ, թէ իր վախճանը՝ նցի իսկ քաղընին գետ թշնամական գրծուութիւնն եղած պիտօն ըլլայ, միանամացն կայսիր ու գլխաւոր իշխանաց ու գանձուց վերցին ապաստանարան մին է, մէն քաղզաքը թշնամոյ ձևոք խնկան՝ ու թէ նցի իսկ քաղզաքոց իրենց ուրոգին գեմ ուր եղած ապաստակած առնեն: Բերդը միշտ ձերբաւան պապասին պիտօնն է, որուն հնատիւ յարութերութեանց մէջ ըլլալով ալ արդէն իր վախճանը բաւական յայտնի կը տեսնուի: պատերազմի առնեն ոնդին կը բնակուի, բաղալութեան առնեն ասդին: Կէ այդ բազուկներուն ողբեաց իրաններն ամենեւն ամրութիւն չունեն: Եւ եթէ Քրոնշթամ որ իրենց իրր նիգն ու փակուկն (Հելլու, Դի-լի-): Եւ ետապայութիւնը զայնալու: Ըլլայ ան առնեն հարիւա, ու անզէն մնդրաքաջաքը գուշչունքը ծայրեալ առ ապահօնաթեամբ առ սկի գողալ, զորմաք ինքն իր սիրոց խօսմած կը ըլլայ: Թէ որ մէք զինք պաշտպանեալ: Հոմաքամի:

Վայդ հիմնական առենք առաջիկոյ զիսպուածներ  
ըստ գուշակութիւնի, որ շատ գիտար բան չէր աւար.  
(այսպէս կը գրէ Ա. Էլեն.) Եղայ լուսպին մէկ թղթու-  
կեցը<sup>2</sup> եթե թօւացց Պայմանիկ ծախս հաւասարժոց յազմուի  
անմիտութիւն թղթամեջ նաև հրդաւեա պի-  
տի վազնեն, ու քաղցրը պաշոպանովներն իրենք յի-  
ւենոր գդեակը նեանին: Կնքուիրու ուժեան առենք գե-  
ղիցիկ մշցրաքալըն մէկ մասը մոխիր կը զանաց.  
որպէս՝ առենք Տեսուած խաղողաւթեան առենք ալ-  
ուուսական ուերաթիւնն իր առեր գործած առաջիկ-  
ուած ուեւայտեան քաղցրեն վկաց տիրած, ուն շատ ժա-  
մանակէ ի մեր խոսուած աւ խորհուուած խորհուուրը  
ու գաղափարն ի գործ կը զնէ, որ հայութամինու  
քաղցրը խորեն երկրին մէջնըրը Զարերան հին ուո-  
սական որբոցնեան առջիւն, այսինքն Խոսկաւ վարու-  
ողքէ: Ալ առենք լսու առենքն է, ննչպէս առենք  
մը Հանրապետու Հերեւասմուսուի եղիցրը լուցա, երբ  
որ մէկը Ծաղկովաճական սշտարակին ինցիւն ոն ա-  
մէն պաշտամելուն աւերակաց տիրութեան հետ  
հիմնական պատուառութիւննենն մնան ունեն:

ԱՐԵՎԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՅԵ

ԱՐԲԵԼԻ 4. (ԱՐԲԵԼԻ 23)	5. (26)	6. (27)	7. (28)	8. (29)	10. (30)
Հայերակամ 100 հազարամ դիմ. արք. փետր.	—	—	115	113	2 արդի ամսառ. հունը
Հայերակամ 300 դիմ. արք. փետր.	141%	138	137	137%	135%—36%
Քաղաքաց 300 թափանց դիմ.	—	—	—	—	136%
Առաջ 1 վայրէտ արք. բարձ.	13.50	14.13	13.20	13.28	13.32
Հայերակամ 100 դիմ. պահանջ.	106	103	102%	—	13.15—17
Տարբարդ 300 դիմ.	—	—	—	—	104
Մինչ 300 առ աշխարհական դիմ.	—	—	—	—	150—160
Հայերակամ 300 առ աշխարհական դիմ.	—	—	136	135%	136%
Հայերակամ 300 դիմ.	—	—	163	162	131—132
Հայերակամ 300 դիմ.	160	163	163	164	161
Պահանջ դիմ. առ Մայիս 120 դիմ.	131%	137%	137	137%	135—136
1-Վայրէտ 1 առաջ արք. փետր. փարաց.	—	—	—	—	330—355
Պահանջ	—	—	—	—	312
Պահանջ	—	—	—	—	31